

RÅDIGHEDSBEGREBET OG FORSKELLIGE STØTTE- OG TILSKUDSORDNINGER

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Rådighedsbegrebet er et begreb, der indenfor støtteområdet er et af flere kriterier, der har betydning for, hvem der kan søge diverse støtte- og tilskudsordninger.

SEGES har modtaget flere spørgsmål vedrørende rådighedsbegrebet, og begrebet vil på den baggrund blive behandlet nedenfor.

Rådighedsbegrebet defineres forskelligt for de forskellige støtte- og tilskudsordninger. Man kan derfor ikke tale om én definition af rådighedsbegrebet og betydningen heraf. Det er nødvendigt, at se på de enkelte støtte- og tilskudsordninger, når det skal vurderes, hvem der kan ansøge disse. Indenfor naturpleje er det særligt tre typer tilskud, der spiller en stor rolle:

1. Grundbetaling
2. Økologi- og miljøtilskud (tilskud under landdistriktsordningerne)
3. Projekttilskud

1. Grundbetaling

Indenfor denne støtteordning er det ikke alene *ejere og forpagtere*, der kan søge. Siden 2016 har det været muligt at søge Grundbetaling på baggrund af en *brugs- eller græsningsret*, hvis ansøger qua aftalen har ret til at udføre en landbrugsaktivitet på arealet for egen regning og risiko.

Der er tale om et udvidet rådighedsbegreb i forhold til, hvad der typisk gælder.

Forskellen mellem en brugs- eller græsningsret og en forpagtning er, at forpagter har fuldstændig rådighed over arealet i forpagtningsperioden, mens man ved en græsningsret alene har ret til at lade sine dyr afgræsse arealet. Typisk betales der ikke for en græsningsret.

Hvis der skal søges Grundbetaling på baggrund af en brugs- eller græsningsret, anbefaler SEGES, at parterne indgår en skriftlig aftale, hvoraf det også fremgår, hvem der har ret til at søge Grundbetaling. Uden en skriftlig aftale vil styrelsen give ejeren retten til at søge.

2. Økologi- og miljøtilskud

For økologi- og miljøtilskud er det en betingelse for at få tilsagn om tilskud, at ansøger har rådighed over arealet i mere traditionel forstand. For disse tilskudsordninger stilles der krav om, at tilsagnshaver skal være ejer eller forpagter af arealet. Her kan der således ikke søges om tilsagn om tilskud på baggrund af en brugs- eller græsningsret.

3. Projekttilskud

Alle kan i princippet søge projekttilskud til forberedelse til afgræsning, eksempelvis til hegn og lignende. Disse tilskud kan således også søges, selvom ansøger ikke har rådigheden over arealet. Det er ligeledes muligt for ex. en kommune at søge projekttilskud, selvom ejeren eller forpagteren af arealet - altså den der har rådigheden herover - søger Grundbetaling og eller økologi- eller miljøtilskud.

Landbrugsstyrelsen har tidligere lavet en tabel over, hvorledes de forskellige støtte- og tilskudsordninger kan kombineres. Se styrelsens nyhed [her](#).

Hvem er du?	Kan du søge Grundbetaling?	Kan du søge økologi- eller miljøtilsagn?	Kan du søge projekttilskud?
Ejer eller forpagter	Ja	Ja	Ja
Brugsret fx via græsningsaftale	Ja	Nej	Ja
Ingen rådighed over arealet (fx en kommune)	Nej	Nej	Ja

Kombination af støtte- og tilskudsordninger

Det afhænger af de konkrete krav i de enkelte støtte- og tilskudsordninger, i hvilket omfang de kan kombineres. Udover de krav, der er tilknyttet rådighedsbegrebet, som vil blive berørt nedenfor, skal øvrige betingelser for de enkelte støtte- og tilskudsordninger naturligvis også være opfyldte for, at en ansøger kan få støtte eller tilskud.

Hvordan kan Grundbetaling kombineres med økologi- og miljøtilskud

I forhold til rådighedsbegrebet gælder der den begrænsning, at ansøger skal være den samme, hvis der både søges om økologi- og miljøtilsagn samt Grundbetaling for et givent areal. Det skyldes, at disse støtte- og tilskudsordninger vedrører samme areal og har som forudsætning, at aktiviteten på arealet udføres for ansøgers regning og risiko. Dette kriterium kan ikke

opfyldes af to forskellige personer for det samme areal.

Hvis der skal søges om både Grundbetaling og økologi- og miljøtilskud, har det således den virkning, at alene ejer eller forpagter kan søge Grundbetaling, da der ikke kan søges økologi- og miljøtilskud på baggrund af en brugs- eller græsningsret.

Hvordan kan projektilskud kombineres med Grundbetaling samt økologi- og miljøtilskud

For så vidt angår projektilskud, er der ikke samme krav om rådighed. Således kan en kommune fx godt søge om tilsagn om tilskud til et projekt om forberedelse til afgræsning. Dog stilles der bl.a. krav om, at ansøger ejer investeringerne i projektet og er ansvarlig for, at det gennemføres.

Et projektilsagn vedrører selve etableringen af fx hegnet, hvorimod Grundbetaling og økologi- og miljøtilskud vedrører driften af arealet. Derfor kan der godt være forskellige ansøgere til projektilsagn på den ene side og Grundbetaling samt økologi- og miljøtilskud på den anden. Det afskærer således ikke en ejer eller forpagter fra at søge Grundbetaling og/eller økologi- og miljøtilskud, at eksempelvis kommunen har søgt projektilskud til forberedelse til afgræsning. Dette princip må også gælde i de situationer, hvor kommunen har vedligeholdelsespligten i forhold til eksempelvis et hegn, der er givet tilsagn om projektilskud til. En naturlig konsekvens af, at en kommune som ansøger skal eje investeringerne (i disse tilfælde hegnet), må være, at kommunen som udgangspunkt er nærmest til at sørge for at vedligeholde investeringen. Det afgørende kriterium for at kunne ansøge om Grundbetaling og økologi- og miljøtilskud er, at ansøger skal kunne udføre en landbrugsaktivitet for egen regning og risiko på arealet. Muligheden herfor begrænses ikke af, at fx en kommune har fået tilskud til hegning og står for vedligeholdelsen heraf. Sagt med andre ord vil kommunens vedligeholdelse af hegnet ikke påvirke ejer eller forpagters adgang til og mulighed for at drive arealerne landbrugsmæssigt.

SEGES har anmodet Landbrugsstyrelsen om at bekræfte ovenstående ved at besvare følgende spørgsmål (se styrelsens svar markeret med rødt nedenfor).

Eksempel - kan der søges tilskud om forberedelse til afgræsning samt Grundbetaling og støtte til pleje af græs- og naturarealer i følgende situation:

Landmand A er ejer af marknummer 1.

Landmand B er ejer af marknummer 2.

Landmand C er ejer af marknummer 3.

Kommunen K søger tilskud til forberedelse til afgræsning af marknumrene 1-3. K skal sørge for at vedligeholde hegnet og foretager eksempelvis forårstilsyn/-klargøring af hegnet.

Det er imidlertid hensigten, at landmand A, B og C hver især skal søge om Grundbetaling og pleje af natur- og græsarealer til deres eget (del)areal og medtage arealet i gødningsplanen. Dvs. landmand A søger til marknummer 1, landmand B søger til marknummer 2, og landmand

C søger til marknummer 3.

Kan de det? **Svaret er: JA**

Ændrer det konklusionen, hvis det ikke er K (tilsagnshaver), der vedligeholder hegnet, men i stedet ex. A? **Svaret er: NEJ**

Særligt vedr. projektilskud

De øvrige betingelser for at søge ovennævnte støtte- og tilskudsordninger vil ikke blive berørt nærmere. Dog er der grund til at påpege et par særlige forhold vedrørende projektilskud.

Hvis en kommune eller anden offentlig myndighed søger om projektilskud, skal man som rådgiver huske, at offentlige myndigheder er underlagt strengere krav i forbindelse med tilbudsindhentning end private, der modtager offentlig støtte. Således gælder tilbudslovens regler for offentlige myndigheder, uanset om tilskudsordningen anvender standardpriser eller ej. Offentlige myndigheder er også underlagt udbudsloven, som skal iagttages for projekter over en vis tærskelværdi.

Hvad sker der, hvis rådighedsforpligtelsen ikke er opfyldt?

Det grundlæggende kriterium for at modtage støtte og tilskud er, at ansøger opfylder hovedkriteriet for at kunne ansøge herom. Hvis det ikke er tilfældet, vil ansøger få et afslag på sin ansøgning og vil ikke kunne få den pågældende støtte eller tilskud.

Hvis der allerede er givet tilsagn om tilskud eller udbetalt støtte eller tilskud på det tidspunkt, hvor det bliver klart, at ansøger ikke opfyldte kriteriet, vil tilsagnet blive trukket tilbage, og ansøger skal tilbagebetale den uberettiget udbetalte støtte.

SEGES har tidligere skrevet om ansøgning om Grundbetaling af en brugs- eller græsningsret samt om aftaler mellem flere lodsejere i forbindelse med ansøgning om tilsagn om tilskud til rydning og forberedelse af afgræsning i Natura 2000. Se [her](#) og [her](#).